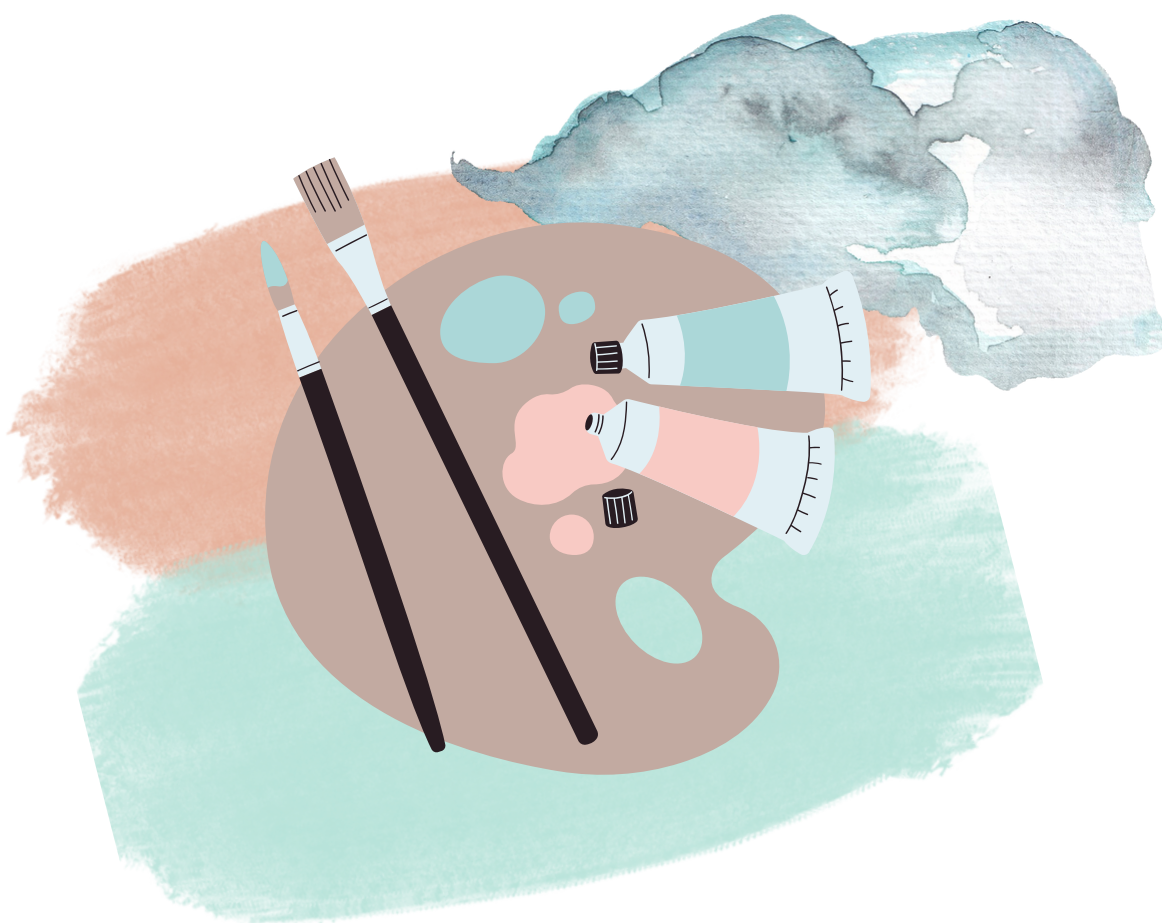

KULTTUURIKASVATUS -SUUNNITELMA

Lestiltä saa elämään sekä juuret että siivet!

2022-2027
LESTIJÄRVI

LESTIJÄRVEN kulttuurikasvatussuunnitelma 2022-2027

Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS

Kulttuurikasvatussuunnitelma on vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatu kokonaisuus, jossa kunkin kunnan toivomalle ikäryhmälle taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus. Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkkihenkilöistä ja jo olemassa olevasta tarjonnasta samalla, kun antaa osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää älyään ja luovuuttaan. KOPS:n parissa toimivat aina kunkin taiteenalan ammattilaiset sekä kulttuurikasvattajat. Laatu on kaiken ytimessä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat perustuvat lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Alla kerrotaan lyhyesti, mitä hyötyä kulttuurikasvatussuunnitelmista on.

1) Yhdenvertaisuus

Kuntien valtuustojen hyväksymä ja perustasolla budjettiin pysyvästi laitettu KOPS on jokaisen kunnan lapsen ja nuoren saavuttava suunnitelma. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi taide- ja kulttuurituokioita.

2) Saavutettavuus

Suuressa kaupungissa on usein valtavasti mahdollisuuksia harrastamiseen ja kaiken kokemiseen jo valmiiksi. Pienemmissä ja syrjäisemmissä kunnissa KOPS takaa sen, että esitykset ja ammattitaitelijoiden ja kulttuurikasvattajien vierailut olisivat mahdollisia kaiken kokoisissa kunnissa.

3) Kunnan elinvoimaisuus, yhteisöllisyys ja työllistävä vaikutus

Ennalta suunniteltu ja budjetoitu sekä kunnan strategiaan asti saatu kulttuurikasvatussuunnitelma on mille tahansa kunnalle eduksi. Se osoittaa että kulttuuria ja taidetta arvostetaan kunnassa ja näiden alojen monipuolinen, kerrannainen vaikutus sekä ihmisten hyvinvointiin että työllistymiseen ymmärretään. KOPS-työssä alueen taiteilijat ja taidelaitokset saavat vuosittain toistuvaa lisätyötä ja alueen lapset, nuoret ja muut asukkaat oppivat tietämään, mitä oman kunnan alueella on tarjolla. Yhteisöllinen vaikutus on suuri, jos mukana ovat niin paikalliset yritykset sponsoroimassa kokonaisuuksia kuin taiteilijat, koulut, päiväkodit, galleriat, mahdollisesti myös palvelutalot tai muut yksiköt. Kulttuurikasvatussuunnitelmasta saa helposti tehtyä koko kunnan yhteisen asian.

4) Kunnan brändi

Lestijärven kuntastrategiassa korostuu kolme asiaa: **luonto, matkailu ja paikallisuus**. Näihin kolmeen seikkaan nojaa myös Lestijärven kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma. Tavoitteena on vahvistaa lestiläisten lasten ja nuorten juuria, jotta jokainen osaa arvostaa oman kotikuntansa merkitystä ja erityisyyttä. Paikallisuus ja luonto näkyy kulttuurikasvatussuunnitelmassa kunnan merkkihenkilöihin, kotiseutumuseoon, paikallisiin taiteilijoihin ja oman kunnan historiallisiin ja nykypäivän kohteisiin tutustumisena. Yrittäjyyteen ja erityisesti matkailuun tutustutaan sekä ala-että yläkoulun kokonaisuuksissa, samoin taiteilijan työn mahdollisuuksiin samasta näkökulmasta.

Kulttuurikasvatussuunnitelman läpi kuljettuaan lapsi tai nuori on toivottavasti ymmärtänyt tärkeimmän: **Lestiltä saa sekä juuret että siivet elämään!**

5) Lasten tunne- esiintymistaidot sekä monipuolinen maailmankatsomus

Tutkimuksissa on moneen kertaan todettu kuinka pitkäaikainen kulttuurin ja taiteen harrastaminen on vähentänyt ja ennaltaehkäissyt monia haasteita ihmisten käytöksessä, oppimisessa, kaveritaidoissa tai avarakatseisemmassa suhtautumisessa maailmaan. Kulttuurin ja taiteen kautta on mahdollista käsitellä mitä tahansa asiaa tavalla, joka jättää pysyvämpiä positiivisia muistijälkiä. Oman luovuuden tuominen esiin ja heittäytyminen uuteen tekee kaikille ihmisille hyvää, positiivisen minäkuvan ja onnistumisen kokemuksen saaminen on yhä tärkeämpää nykymaailmassa. Juuri niitä kulttuurikasvatussuunnitelma haluaa antaa. Mille tahansa kunnalle on hyötyä siitä, että sen lapsista kasvaa esiintymistaitoisia ja monipuolisesti ajattelevia, toiset ihmiset huomioonottavia nuoria. Taide ja kulttuuri on väylä jota jokaiselle pitää antaa mahdollisuus hyödyntää.

KOPSi:n konkreettinen toteutus kunnassa

Lestijärven kunnassa on käytössä sekä perustason että kymmenen eri taiteenalaan sisältävä (teema) kulttuurikasvatussuunnitelma.

PERUSTASON työpajoissa ja käyntikohteissa pääsee tekemään paljon itse ja tutustumaan kattavasti eri taiteenaloihin/kulttuurikohteisiin. Ikäryhmien kokonaisuudet on kirjoitettu auki perustason suunnitelmassa.

Perustason lisäksi ovat lukukausittain vaihtuvat TEEMAT, eli esittävän taiteen kokonaisuudet. Vuosittain keskitytään kahteen taiteenalaan, jossa jokainen ikätaso tekee asioita opetussuunnitelmansa mukaisesti. Teeman toteutumiseen vaikuttavat vuosittain vaihtuvat ohjelmistot samoin kuin kiertueella olevat esittävän taiteen tuottajat.

TEEMAT

Taiteenlajit Lestijärven kulttuurikasvatussuunnitelmassa ovat seuraavat:

2022-2023	1. ympäristötaide/arkkitehtuuri 2. kuvataide/valokuvataide/kuvanveisto
2023-2024	3. sanataide/kirjallisuus 4. draama/nukketeatteri/soveltava teatteri
2024-2025	5. kädentaidot 6. musiikki
2025-2026	7. elokuvakasvatus/mediataide 8. tanssitaide
2026-2027	9. paikalliskulttuuri ja kulttuuriyrittäjyys 10. sirkus

Yhtä taiteenalaa käsitellään aina teemavuoden aikana kaikissa ikäryhmissä, toista syyskautena ja toista kevätkautena. Taiteenalan tuottajiksi valitut tahot esittävät aina edellisen vuoden keväällä suunnitelmansa siitä, mitä eri ikäryhmien kokonaisuuksissa tehdään. Pääpaino on työpajatoiminnassa, jolloin osallistuja pääsee itse tekemään taidetta pelkän vastaanottamisen sijasta. Taiteenalan ympärille rakennetaan aina isompia kokonaisuuksia myös omien opettajien/varhaiskasvattajien/muiden toimijoiden avulla.

Perustason suunnitelmasta löytyy aihealueita ja käyntikohteita, joiden kautta taiteenalaa voi eri ikäisillä käsitellä. Taiteenalojen tuottajien työpajoissa mm. nämä seikat otetaan huomioon.

Kaikkien taiteenalojen oletetaan ottavan työskennellessään huomioon opetussuunnitelman laajat linjaukset, kuten "ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia" sekä "kulttuurinen moninaisuus rikkautena".

1. KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN PERUSTASO

1.1. VARHAISKASVATUS

Yleistä ja vuosittain toistuvaa varhaiskasvatuksessa:

- joulu- ja kevätjuhlat sekä muut vuotuisjuhlat
- tutustuminen lähiluontoon
- tutustuminen kirjastoon
- käynnit satutunneilla
- satukampanja huhtikuussa
- huomioidaan merkkipäivät: Kalevalan päivä, Mikael Agricolan, Runeberg, jne.
- osallistuminen varhaiskasvatuksen ja esi- ja alkuopetuksen yhteisiin tapahtumiin tai esityksiin (teatterivierailut, konsertit jne.)
- kalastus- ja pilkkireissut
- yhteistyö koulun kanssa
- Isovanhempien päivä, perinneleikit
- musiikki- ja teatteriesitykset
- taikurit
- etäesitykset

Käynti ja tutustumiskohteita varhaiskasvatuksessa:

- kotiseutumuseo (Kansainvälinen museopäivä)
- kotiseudun huomioiminen, järvi ja ranta, jokisuu
- paloasemaan tutustuminen esim. 112-päivä
- päiväretki Valkeiselle, Pomokallion luontopolulle tai muuhun haluttuun kohteeseen
- koti- ja lemmikkieläimiin tutustuminen
- kirjastossa käynti

Päiväkodilla tutustutaan vuorovuosin muutamiin henkilöihin Lestijärven historiassa tai haluttuihin joko edesmenneisiin tai ajankohtaisiin paikallisiin taiteilijoihin. Henkilöitä käsitellään mahdollisuuksien mukaan eri taiteenalojen kokonaisuuksissa, jolloin ne tulevat lapsille tutummiksi ja elävämmiksi. Taiteenalaan tutustutaan aina soveltavin osin ja lasten ikätaso huomioon ottaen.

Kaikessa taiteenaloihin liittyvässä opetuksessa huomioidaan "kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu" sekä nähdään lapsi nimenomaan aktiivisena toimijana. Kulttuuriseen osaamiseen kuuluu lapsen ikätason mukainen tutustuminen oman kunnan taiteilijoihin, rakennuksiin, näyttelytoimintaan tai luonnonympäristöihin. Kaikki taiteen tekeminen tukee puolestaan vuorovaikutusta ja ilmaisua ja vahvistaa lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

1.2. PERUSKOULU

Yleistä ja vuosittain toistuvaa peruskoulun luokilla:

- koulun yhteiset vuotuiset juhlat kuten jouluku-, kevät-, itsenäisyyspäivän juhla sekä yläkoulun häät kolmen vuoden välein
- yhteistyö kirjaston kanssa: kirjavinkkaukset, kirjailijavierailut ja kirjaston käytön opettelu
- osallistuminen yhteisiin tapahtumiin tai esityksiin (teatterivierailut, konsertit jne.)

Taiteenaloihin liittyen

Koululla tutustutaan suunnitelman mukaan Lestijärven alueen kohteisiin ja muutamiin historiallisiin henkilöihin. Henkilöitä ja paikkoja käsitellään mahdollisesti myös eri teemoissa, jolloin ne tulevat lapsille tutummiksi ja elävämmiksi.

Alakoulu 0.-2. lk (kolmen vuoden kiertoa niin, että koko ryhmä tekee aina samaa)

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Oppilaan ainutlaatuisuus**

-Tutustutaan paikallisiin merkkihenkilöihin ja mietitään, miten heistä on tullut merkkihenkilöitä. Tämän jälkeen jokainen miettii itsestään kolme sellaista asiaa, missä on hyvä, ja myös sitä, miten niiden avulla voisi itse olla tulevaisuudessa paikallinen merkkihenkilö.

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)**

-Paikallisen taiteilijan tapaaminen. Käynti kirjastolla näyttelytilassa, jossa esillä taiteen perusopetuksen, koululaisten ja/tai kansalaisopiston ryhmien töitä

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut (S5)**

-Käynti halutussa luontokohteessa.

Alakoulu 3.-4. lk (joka toinen vuosi niin, että koko ryhmä tekee aina samaa)

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Tiedon hankkiminen menneisyydestä**

-Käynti kotiseutumuseolla oppaan kanssa ja tutustuminen paikallisen elämän historiaan. Tutustutaan myös tervahautoihin ja peurankuoppiin.

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään (T8)**

-Tutustutaan oppaan avulla Lestijärven kirkkoon ja sen historiaan, alttaritauluun, alueen muistomerkkeihin ja patsaisiin. Paikallisen kuvataiteilijan tapaaminen.

Alakoulu 5.-6.lk (joka toinen vuosi niin, että koko ryhmä tekee aina samaa)

- Ateneumin hanke

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (S1)**

- Tutustuminen aaleen esihistoriallisiin löydöksiin ja/tai Jääskänniemen muinaisjäännöksiin.

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)**

-Pyöräretki Anttilan sillalle.

-Tutustuminen Discolandin historiaan sekä paikalliseen matkailuyrittäjyyteen. Yrittäjien haastattelu liveinä/striiminä. Millaista on oman alueen kulttuuri- ja matkailuyrityksen pyörittäminen?

Yläkoulu 7.-9. lk (kolmen vuoden kiertona niin, että koko ryhmä tekee aina samaa)

-Taidetestaajat 8. luokalle

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan (S3)**

-Tutustutaan Rajakiveen ja kesäkoti Jukolan kautta sotahistoriaan. Käynti Lestijärven kotiseutumuseossa oppaan johdolla.

- **Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen (S5)**

-Tutustuminen Pomokallioon ja metsätyömiesten historiaan oppaan johdolla.

- **Liittyy opetussuunnitelman laaja-alaiseen osaamiseen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) samoin kuin Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)**

-videokokonaisuus "Luova työ ammattina" (eri vaihtoehtoja)

-Käynti mahdollisuuksien mukaan Yliveskassa kulttuuritalo Akustiikassa/ Kaustisen Kansantaiteenkeskuksessa tms. sekä kulttuuritalon johtajan/ muun henkilön tapaaminen (ison kulttuuritalon toiminta)

2. KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN TEEMAT (esittävät taiteet)

Lestijärvellä vakiintuneita käytäntöjä esittävän taiteen puolella ovat paikallisten harrastajien esitykset, keväänäytökset ja näyttelyt.

Kiertue-esityksiä paikan päälle tuovat vuosittain tai sopimuksen mukaan mm.

-Lastenkulttuurikeskus Lykky

-Soiva Sammakko

-muut ajankohtaiset esittävän taiteen tuottajat

KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAN LAAJENTAMINEN KERHOTOIMINTAAN

Teemat kaiken ikäisten kerhotoiminnassa, palvelutaloissa ja työhyvinvoinnissa

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa mainitut lestijärveläisiin henkilöihin ja paikkoihin liittyvät kokonaisuudet ja retket voi toteuttaa myös hieman muunneltuna eri kerhojen tai ryhmien toiminnan osana.

Kunnan tehdessä sopimusta tulevan vuoden teeman toteuttajien kanssa, voi vierailuja sopia myös muihinkin kohteisiin kuin koululle. Lisäksi esim. Suomen harrastamisen mallin kerhojen ohjaajia, palvelutalojen virikeohjaajia, 4H-ohjaajia ja/tai muita kiinnostuneita varten järjestetään tulevan vuoden teemasta palaveri, jossa käydään läpi erilaisia vinkkejä, mitä kaikkea ko. taiteenalan kentältä voisi toteuttaa. Näin teemoja voi viedä eteenpäin myös paikallisena toimintana.

Muu kulttuurikasvatus kerhotoiminnassa

Kulttuurikasvatukseen liittyvään kerhotoimintaan saa paljon helposti toteutettavia vinkkejä koronapandemian aikana luoduista virtuaalipankeista. Esimerkiksi Lastenkulttuurikeskusten liiton sivuilta löytyvä harrastakotona.fi-sivusto antaa nimenomaan kaikille mahdollisia vinkkejä ammattilaisten kokoamina. Samalta sivulta löytyy myös ilmaisia videoituja esityksiä eri taiteenaloilta. Näistä voi katsomisen lisäksi myös ottaa mallia ja muokata niitä omaan toimintaan sopivaksi, sillä esityksiä tuottaneet tahot ovat jo tekovaiheessa ajatelleet, että yleisö tekee kotona taidetta niillä välineillä, joita sattuu kodista löytymään.

Liitteenä

- varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma
- koulun vuosisuunnitelma
- kulttuuritoimen vuosisuunnitelma

kulttuurilinkkejä

[www.lastenkulttuurikeskus](http://www.lastenkulttuurikeskus.fi)

<https://lastenkulttuuri.fi/>

<https://www.kulttuuriperintokasvatus.fi/>

<https://kulttuurinvuosikello.fi/>

<http://nurkantakana.fi/>

<https://opimuseossa.fi/opimuseossa/>

<https://www.konserttikeskus.fi/>

https://seutumuseo.files.wordpress.com/2019/07/tarinallistamisen_opas.pdf

<https://lastenkulttuurikeskuslykky.fi/>

<https://www.versoverkko.fi/2020/03/19/lastenkulttuuria-verkossa/>

<https://www.koulukino.fi/>

<https://visitlestjarvi.fi/nae-2/>

<https://geniusloci.chydenius.fi/index.php?lang=fi>

